

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 54 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2022 r. poz. 671, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”. Zasadniczym celem projektu jest dostosowanie treści rozporządzenia do zmian wprowadzonych do ustawy ustawą z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz. U. z 2024 r. poz. 1275, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą zmieniającą”, w tym również w zakresie art. 54 ustawy, stanowiącego upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia.

Ustawa zmieniająca w art. 37 wprowadziła szereg istotnych, dla optymalnej obsługi obywatela, modyfikacji zmierzających do dalszej informatyzacji procesów w obszarze dowodów osobistych. Część z tych zmian – związanych z procedurą wydania dowodu osobistego, w tym m.in. elektroniczny wniosek o wydanie dowodu osobistego oraz formularz odbioru dowodu osobistego, podpisywane przez obywatela za pomocą urządzenia umożliwiającego złożenie i odwzorowanie podpisu własnoręcznego, tzw. signature pad – weszła w życie z dniem 29 grudnia 2023 r., tj. z dniem wynikającym z komunikatu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 11 grudnia 2023 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających świadczenie usług związanych z wnioskowaniem o dowód osobisty (M.P. poz. 1385). Celem odzwierciedlenia ww. zmian, realizujących nowe podejście w obszarze wnioskowania o wydanie dowodu osobistego oraz odbioru przez obywatela tego dokumentu, zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu (Dz. U. poz. 2798).

Pozostałe zmiany przewidziane w ustawie zmieniającej, które wejdą w życie z dniem określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 ustawy zmieniającej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, polegają na zastąpieniu – dokonywanego osobiście w siedzibie organu gminy – tradycyjnego, utrwalonego na nośniku papierowym, zgłoszenia, zgłoszeniem elektronicznym, podpisywanym za pomocą signature pad, dla:

- 1) utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego,
- 2) podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych.

Ustawa zmieniająca modyfikuje również art. 54 ustawy, stanowiący upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia, celem dostosowania przepisów wykonawczych do tych zmian.

Zmiana brzmienia upoważnienia ustawowego polega na zmianie zakresu spraw przekazanych do uregulowania w akcie wykonawczym i sprowadza się do uchylecia dotychczasowego pkt 12 w art. 54 ustawy, co w tym przypadku jest równoznaczne z zawężeniem zakresu przedmiotowego rozporządzenia poprzez odstąpienie od określania wzoru formularza zgłoszenia podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych.

W efekcie, zaproponowane w projekcie rozwiązania stanowią dostosowanie przepisów wykonawczych do wprowadzonych ustawą zmieniającą udogodnień dla obywateli w zakresie procesu zgłaszania utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, czy też zgłaszania podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych.

Wobec powyższego, projekt rozporządzenia wprowadza co do zasady jedynie niezbędne zmiany, determinowane ustawą zmieniającą, realizujące nowe podejście w obszarze dokonywania zgłoszeń utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, zgłaszania podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych.

Wśród tych zmian, oprócz zmiany zakresu przedmiotowego rozporządzenia, należy wskazać na zmiany w obrębie:

- a) formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego – uwzględniając, że ustawa zmieniająca zakłada pozostawienie dotychczasowego, papierowego nośnika dla zgłoszeń utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, dokonywanych konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju, projektowane przepisy (§ 9 ust. 1 projektu) przewidują, że dotychczasowy wzór formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego (załącznik nr 2 do projektu rozporządzenia) będzie dedykowany jedynie dla zgłoszeń przyjmowanych przez konsula. Formularz zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego nie będzie natomiast obowiązywać przy zgłoszeniu w gminie;
- b) terminologii – nie ingerując zasadniczo w dotychczasowe wymogi dotyczące załączników dołączanych do zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego oraz podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych, jak też sposobu postępowania z uszkodzonym dowodem osobistym, projektowane przepisy (rozdział 5) zostały dostosowane do pojęć używanych w ustawie, które uległy przemodelowaniu w związku z wprowadzeniem elektronicznej wersji tych zgłoszeń na signature padzie. Mianowicie, ustawa – w brzmieniu oczekującym na wejście w życie, nadanym ustawą zmieniającą - posługuje się sformułowaniem „na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej” nie tylko w odniesieniu do zgłoszeń, które są opatrywane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, czy podpisem osobistym, ale też, co istotne, w odniesieniu do zgłoszeń podpisanych przez zgłaszającego na signature padzie („na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej podpisany przez zgłaszającego w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3” ustawy). Stąd też niezbędna stała się rewizja dotychczasowej siatki terminologicznej używanej w rozporządzeniu, celem właściwego odzwierciedlenia, do której z ww. sytuacji odnoszą się poszczególne przepisy (§ 9 ust. 2 i 3, § 10 ust. 1 i 3 projektu);
- c) sposobu postępowania przez organ gminy z elektroniczną wersją zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego oraz podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych – jako, że przedmiotowe zgłoszenia, w związku ze zmianą nośnika, na którym są utrwalone (przejście z tradycyjnego papieru na wersję elektroniczną), będą przetwarzane przez organy gmin z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony Rejestr Dowodów

Osobistych, zasadnym jest odzwierciedlenie powyższego w treści projektowanego rozporządzenia, zastrzegając, iż obsługa tego rodzaju zgłoszeń odbywa się w ww. systemie (§ 13 projektu);

- d) wzorów dokumentów – w wyniku odejścia od określania, w ramach projektowanego rozporządzenia, wzoru formularza zgłoszenia podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych, zmianie uległa numeracja załączników do projektowanego rozporządzenia.

Dodatkowe zmiany – poza tymi, determinowanymi ustawą zmieniającą – jakie zostały dokonane w projekcie w stosunku do aktualnie obowiązującego rozporządzenia, wynikają z uwzględnienia uwagi, zgłoszonej w toku prac legislacyjnych nad obecnie obowiązującym rozporządzeniem, jako postulat *de lege ferenda*, przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Uwaga ta odnosiła się do konieczności zastąpienia w załączniku nr 1, określającym wzór dowodu osobistego, sformułowania dotyczącego tarczy herbowej, odniesieniem do godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z tych powodów w załączniku nr 1 do projektowanego rozporządzenia, w ramach opisu zabezpieczeń przed fałszerstwem w części pn. „I. Awers dowodu osobistego” w pkt 4 w miejsce sformułowania: „Tarcza herbowa z orłem w koronie wg wzoru określonego dla godła” został wprowadzony zapis: „Godło Rzeczypospolitej Polskiej”. W załączniku nr 1 zostały również dokonane zmiany porządkowe w zakresie opisu znajdującego się obok wzoru graficznego dowodu osobistego polegające na usunięciu znaku spacji przed znakami „/”, co spowoduje zgodność opisu z zapisami pól stałych na wzorze dowodu, oraz przeniesieniu treści opisu z pkt I.3 lit. h do pkt I.3 lit. g, a treści opisu z pkt I.3 lit. g do pkt I.3 lit. h, zgodnie z kolejnością znajdującą się we wzorze graficznym dowodu osobistego.

Pozostałe rozwiązania projektowanego rozporządzenia, w tym kwestie związane z oznaczaniem w dowodzie osobistym informacji o braku podpisów, sposobem pobierania odcisków palców, załącznikami dołączanymi do wniosku o wydanie dowodu osobistego, odbiorem dowodu osobistego, czy fizycznym anulowaniem unieważnionego dowodu, zostały ukształtowane w sposób tożsamy z regulacjami wynikającymi z obowiązującego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu.

Wymienione zmiany wejdą w życie z dniem określonym w komunikacie wydanym przez ministra właściwego do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 ustawy zmieniającej. Z uwagi na to, że wejście w życie ww. komunikatu spowoduje utratę mocy obowiązującej rozporządzenia wydanego na podstawie dotychczasowego art. 54 ustawy, tj.: rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu, termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia został skorelowany z terminem wejścia w życie zmian ustawowych – projektowane rozporządzenie, analogicznie jak zmiany ustawowe, wejdzie w życie z dniem określonym w ww. komunikacie.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1

uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w zakresie prowadzonej działalności.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.